

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

”BSB 785 LitOUTer”

Karadeniz Ekosisteminin Koruması için Toplumsal Farkındalığın Artırılması ve Deniz Çöplerinin Azaltılması Projesi

(Raising Public Awareness and Reducing Marine Litter for Protection of the Black Sea Ecosystem)

Proje Lideri : Doç. Dr. Coşkun ERÜZ

Türkiye Koordinatörü: Prof. Dr. Fatma TELLİKARAKOÇ

İletişim: C.ERÜZ: 533 3105849, coskuneruz@gmail.com F. T. KARAKOÇ: 505 2512606, ftellikarakoc@gmail.com

Proje web sayfası: <https://litouterproject.eu/project/> facebook: litouterprojecteu

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

LitOUTer proje Ortakları;

Karadeniz Technical University Marine Science Faculty (TR) - Lead Partner

International Business and Economic Development Center (GE) (PP2)

Non-governmental environmental organization Mare Nostrum (RO) (PP3)

Bulgaria, Institute of Oceanology - BAS (BG) (PP4)

National Institute for Marine Research and Development "Grigore Antipa" (RO) (PP5)

Black Sea NGO Network (BG)(PP6)

Proje Ekibi

- Doç. Dr. Coşkun ERÜZ
- Prof. Dr. Fatma Telli KARAKOÇ
- Prof. Dr. Ertuğ DÜZGÜNEŞ.
- Prof. Dr. Hacer SAĞLAM
- Prof. Dr. Muzaffer FEYZİOĞLU

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

”BSB 785 LitOUTer” Proje Bilgileri

Proje Başlama ve Bitiş Tarihi : 1 Temmuz 2020- 30 Aralık 2022

Proje Süresi : 30 Ay

Türkiye Uygulama Alanı : Trabzon İli (Özellikle Sahil ilçeler) ve Sürmene Deresi havzası

Proje Paydařları

- **Karar vericiler** : Kamu İdaresi, Belediyeler
- **Milli Eğitim** : öğretmen, öğrenci,
- **Denizcilik** : Denizciler, balıkçılar,
- **Müftülük** : İmam, hatip ve cemaat,
- **Hane halkı** : Kadın ve genç kızlar
- **Spor Kulüpleri** : Gençler, eğitimciler
- **STK lar** : Toplumun her kesimi ve özellikle kadınlar
- **Muhtarlıklar** : Muhtar, azalar, köy, mahalle halkı
- **Turizm Sektörü** : Sektör Temsilcileri

PROJENİN AMACI:

Deniz çöpünün, kaynağında azaltılması
ve doğaya atılmasının önlenmesinde
en güçlü etken olan bireye ve doğru hedef
gruplarına ulaşmak.

Kamu kurumlarından, STK ya
ve bireye, toplumun her kesimini farkında kılarak,
sorunda değil çözümde gönüllü sorumluluk alınması sağlamak,

doğaya atılan , denize taşınan atıkları azaltmak

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

DENİZÇÖPLERİNİN KAYNAĞI

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

İşbirliği yapılan projeler;

- 1- Sıfır Atık Projesi** (Sayın Cumhurbaşkanı ve hanımefendinin himayesinde yürütülen proje)
- 2- Deniz Çöpleri Eylem Planı** (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ulusal projesi)
- 3- Yerel İdareler Tarafından Yürütülen Atık Azaltım, Düzenli Atık Toplama Ve Geri Kazanım Projeleri.**
- 4- TÜBİTAK Bilim Okulları Projeleri**
- 5- STK'lar tarafından yürütülen katı atık azaltım proje ve farkındalık çalışmaları**

Deniz çöplerinin %60 ila %80'inini plastik çöpler oluşturuyor

Common borders. Common solutions.

Deniz Çöpleri:

evden,
köyden,
şehirden,
Yayladan ,
Mezradan ,
İşletmeden ,
turistik tesisten,
piknik alanında,
gemiden, kayıktan,
vd. doğal alanlarda
atılan katı atıkların

denizlerde

birikmesi ile oluşmaktadır.

ATARKEN TEK OLAN ÇÖPLER, DENİZLERE ULAŞTIĞINDA MİLYON OLMAKTADIR

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

BİLİYORMUSUNUZ ?

500 milyondan daha fazla sayıda çöp Akdeniz'in dibini kaplamış durumda Karadeniz'de de durum maalesef aynı !!

Source: RAC/SPA

BİLİYORMUSUNUZ ?

Nehirlerden okyanus ve denizlere her yıl 1,2 ile 2,4 milyon ton çöp boşalmaktadır !!

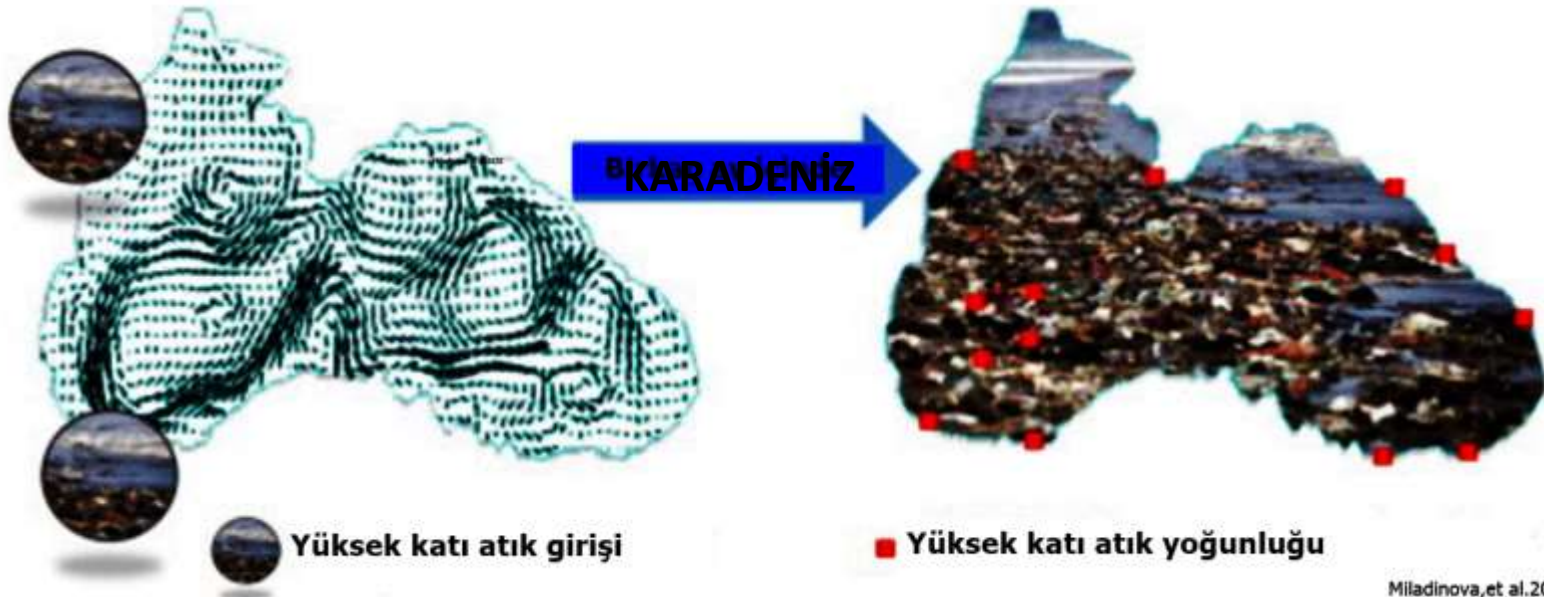
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2019.00660/full>

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

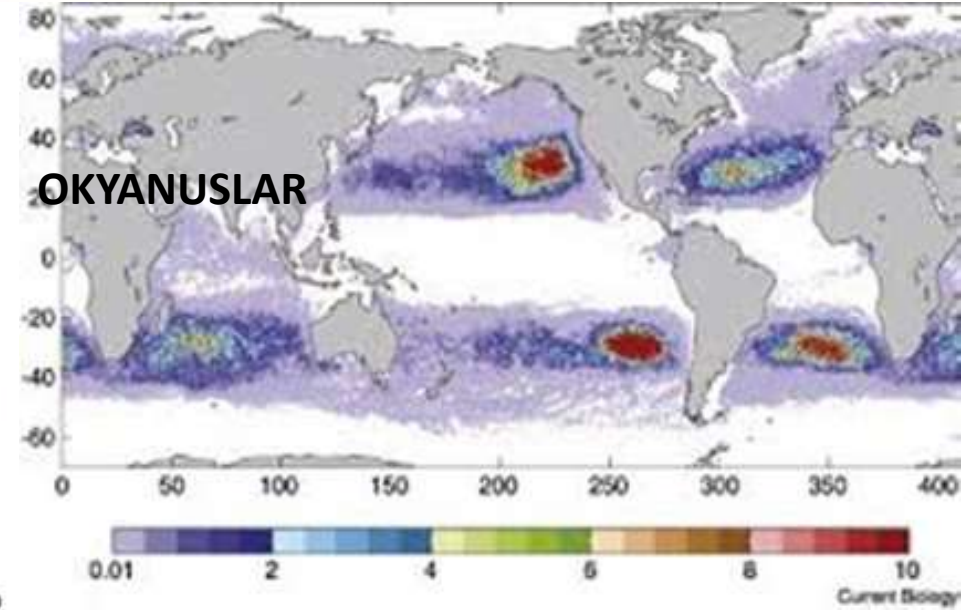

Kaynağı yerel yada noktasal olan Deniz Çöpü sorunu küreseldir

Katı atıkların kaynağı yerel olabilir ancak akarsular ve kıyılardan , göllere ve denizlere taşınıp, dağılarak kıyılarda, yüzeyde ve dipte birikerek yüzlerce yıl ekolojik hasar ve kirliliğe, ekonomik kayıplara ve toplum sağlığı sorununa neden olurlar.

Miladinova, et al. 2020

Current Biology

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Okyanus ve denizlerdeki plastik atıkların %80 i karasal kökenlidir.

Trabzon'da kişi başına 0.8-1.5kg atık üretilmektedir

Üretilen katı atıkların %35 i geri dönüşebilir malzemelerdir.

Geri dönüşebilir Katı Atıkların %3.5 i akarsulardan ve kıyılardan Karadeniz'e taşınmaktadır.

Kabaca Trabzon kıyılarından ortalama yılda 3-6 bin ton katı atık- **DENİZ ÇÖPÜ** Karadeniz'e taşınmaktadır.

UNUTMAYINIZ LÜTFEN !!!

**TEK BİR DÜNYA
TEK KARADENİZ
TEK TRABZON
VAR. .**

**GELECEK NESİLLERİN,
KARADENİZ VE DÜNYANIN
GELECEĞİ SİZİN ELİNİZDE**

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

SİZE GÖRE ÇÖPLERİN KAYNAĞI NERESİ VE SORUMLUSU KİM

- ÇEVRENİZDE GÖRDÜĞÜNÜZ ÇÖPLER NEREDEN KAYNAKLANIYOR ??????
- ÇEVRENİZDE GÖRDÜĞÜNÜZ ÇÖPLERİ KİMLER ATIYOR ??
- KARADENİZ KIYLARINDA GÖRDÜĞÜNÜZ ÇÖPLERİ KİMİN ATTIĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ.
- SİZİN ATIKLARINIZIN NE OLDUĞU, NEREYE GİTTİĞİNİ DÜŞÜNDÜNÜZMÜ ??.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

SİZE GÖRE YAYLADA, DEREDE, DENİZDE ATILAN ÇÖPELER NASIL VE KİM AZALTABİLİR.

- BELEDİYE Mİ ?**
- ÇEVRE İL MÜDÜRLÜKLERİ Mİ?**
- MUHTARLIKLAR ?**
- SİZ ??**
- BAŞKA KİM ??**

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Okyanus ve denizlerde
2050 de
Balık sayısından
çok
çöp olacak

Bu sonuç ancak siz isterseniz değişebilir

The Lifecycle of Plastics

Plastic bag
20 years

Coffee cup
30 years

Plastic straw
200 years

6-pack plastic rings
400 years

Plastic water bottle
450 years

Coffee pod
500 years

Plastic cup
450 years

Disposable diaper
500 years

Plastic toothbrush
500 years

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

NEDEN ATIKLAR YETERİNCE TOPLANAMIYOR- DENİZE TAŞINIYOR ??

- ATIK TOPLAMA SİSTEMLERİ (KONTEYNERLER) YETERSİZ ??
- ATIK TOPLAMA SİSTEMİ YOK ???
- ATIKLAR ZAMANINDA TOPLANMIYOR

-HALK MI DUYARSIZ ???

-SİZ NE YAPABİLİRSİNİZ (KURUMSALİ KİŞİSEL)

Karadeniz'i korumak, sosyal sorumluluk projesi değil, başta kamu kurumları, herkesin görevidir.

Vardan yok, yoktan var olmayan bir dünyada yaşadığımızı, hiçbir zaman unutmayınız!

İnsanoğlu, 4 milyar önce dünya yaratıldığında, var olan doğal kaynakları kullanmaktadır.

Doğaya atılan hiçbir atık yok olmaz, ya doğa tarafından dönüştürülür, temizlenir yada birikerek doğa ile (su, hava, toprak) birlikte insanlığında tehlike altına girmesine (açlık, kıtlık, afet ve hastalık) , yok olmasına neden olur.

Çünkü toprakların, su kaynaklarının ve atmosferin taşıma kapasitesi bellidir..

Aşırı kirlilik önce doğayı sonra içinde yaşayan canlıları ve insanoğlunu yok eder.

Proje uygulama süreçleri ;

1-Hedef kitlenin tespiti; kamu kurumları (ulusal ve bölgesel) ticari işletmeler, halkın ve yerel karar vericiler, STK üyelerinin bilinçlendirilmesi, kıyı bölgesinde, deniz yatağındaki deniz çöplerinin azaltılması, yönetilmesi için çok önemlidir.

2. Eğitim alanlarının belirlenmesi,

- okullar
- Eğitim merkezleri
- Dijital platformlar
- köyler
- Sahiller
- Halka açık yerler vb.

3. Farkındalık malzemelerinin üretilmesi,

- WEB sayfası, sosyal medya uygulamaları
- Eğitici oyuncaklar
- Broşür ve bültenler (dijital ve basılı),
- Oyun kartları (dijital ve basılı)
- Animasyonlar / çizgi filmler /
- Akıntılarla (hidrodinamik) Çöp taşınım, birikim modeli tabanlı interaktif simülasyonlar.
- Sosyal statü ve vas gruplarına göre eğitim sunumları

4- proje eğitim ve uygulama (Faaliyet) süreci

LitOUTer - Proje faaliyetleri;

1. Proje ortağı ülkelerdeki çöp durumu yasa ve yönetmeliklere göre (ulusal bölgesel uluslararası) analizi
2. Seçilen alanlarda halkın bilinç düzeyinin belirlenmesi(Anket ve yüz yüze görüşmelerle)
3. Farkındalık eğitim metodolojilerinin belirlenmesi / seçimi
4. Paydaşların çöp sorunu konusundaki farkındalığını web tabanlı ve yüz yüze eğitimler, seminerler, çalıştaylar ve sergiler vd. eğitim yöntemleri ve görsel-işitsel materyalleri kullanarak artırılması
5. Farklı yaştaki farklı paydaş grupları için çeşitli bilinçlendirme materyalleri geliştirmek (oyuncaklar, animasyon / film,bülten, broşürler, posterler, web sitesi, kitle ve web tabanlı sosyal medya gönderimleri vb.). Eğitim faaliyetleri paydaş yaşına, mesleğine ve eğitim aşamasına göre tanımlanacaktır
6. Katı atıkların kaynakta azaltılması (hanelerden, iş yerlerinden başlayarak nihai toplamaya alanları ve düzenli depolama alanlarına kadar)
7. Yerel yönetimin, KOBİ'lerin yenin çöp toplama, geri dönüşüm ve yeniden kullanım stratejileri oluşturulması için motive edilmesi
8. Proje ve başlangıcı ve sonunda anket uygulayarak hedef kitlenin bilgi ve bilinç , farkındalık düzeyindeki değişimin ölçülmesi.

9. Çöp sorununun yerel yönetimlere ve ilgili bakanlık yerel yönetimlerine nasıl tehlikeli seviyelere ulaştığını açıklamak için kıyı bölgesinde ve deniz tabanındaki sıcak noktaların (modellemeden elde edilen bilgilere göre) gösterilmesi ve nasıl temizleneceği ve azaltılacağına dair önerilerin geliştirilmesi.
10. Kaynaklardan birikim alanına çöp hareketinin belirlenmesi ve gösterilmesi
11. Açık hava foto ve çöp sergisi, denize ulaşan çöp çeşitliliğini ve boyutunu göstermek için yerel yönetimlerle birlikte halka açık alanlarda fotoğraf ve çöp sergileri açılacaktır. . Bu etkinlik aynı zamanda proje tanıtımları, posterler, broşürler vb. Gibi diğer bilinçlendirme materyalleri ile desteklenecektir.
12. Akarsu yatakları ve deniz kıyılarında birikmiş katı atıkları toplama ve tanımlama etkinlikleri (öğrenci ve eğitici, idareciler ve halkla birlikte)
13. Deniz tabanında biriken çöp kirliliğinin durumu, yayılımı, miktarını paydaşlara (Kamu ve belediye yöneticileri, Öğrenci, STK temsilcisi ve kanaat önderleri) göstermek için gemi ile deniz tabanında tarama operasyonu ve bilgilendirme sorun çözümü çalıştay yapılması (Gemi güvertesi yada limanda)

14. Salgın riski ortadan kalkması durumunda ortak ülkelere çalıştay ve bilgi paylaşım ziyaretleri yapılarak ortak soruna ortak çözüm geliştirme konusunda uluslar arası fikir, strateji birliği sağlanması.
15. Web ve sosyal medya iletişim, etkileşim uygulamaları, web üzerinden oyun, film, deniz çöpü taşınım simülasyonları gerçekleştirilerek farkındalığın daha geniş kitlelere, yerel den ulusala ve uluslar arası düzeye taşınması
16. Proje sonucunda uluslar arası sempozyum düzenlemek sureti ile projede elde edilen sonuçlar, deniz çöpleri sorunu konusunda yapılmış ulusal ve uluslar arası çalışmalara ait bildirilerin sunulması, tartışılması.

PROJENİN ÖNGÖRÜLEN ÇIKTILARI;

- Proje ortağı ülkelerde; deniz çöpleri konusunda yasal çerçevenin ve deniz çöpü kirliliğinin mevcut durumunun belirlenmesi- belgelenmesi.
- Proje ortağı, Karadeniz e kıyıdaş ülkeler arasında ortak amaca ve uyuma ulaşmak için işbirliği
- Proje uygulama sahalarındaki paydaşların çöp kirliliği bilincini artırmak için eğitilmesi ve farkındalığın yaygınlaştırılması.
- Deniz çöpü sorunu konusunda farkındalık için metodoloji ve etkinlikler planlanması ve uygulanması
- CBS veya web tabanlı harita modülü kullanılarak deniz çöpü, taşınım, birikim modelleri ile farkındalık yaratmaya yönelik senaryoların üretilmesi
- Karadeniz de, çöplerinin kaynakları, akıntılarla taşınım ve birikim yerlerinin CBS / Web tabanlı uygulama modelleri kullanılarak gösterilmesi
- Anket sonuçları değerlendirilerek toplumsal farkındalığın ölçülmesi.
- Sempozyum bildirileri ve «ortak deniz ortak çözüm» temelli çözüm stratejilerinin yayınlanması (dijital ve basılı)
- Tüm proje sonuçlarını içeren proje sonuç raporunun hazırlanarak web üzerinden paylaşılması.

Ortak akıl... birlikte çalışma ... en iyi çözüm.....

LitOUTer Projesi 2022'de bitecek ancak deniz çöpleri farkındalığı toplumun ve sizlerin desteği ve yeni projeler ile devam edecektir.

Hedef sıfır atık... denizleri çöplerden arındırmak

ÇÜNKÜ:

- Sorun büyük ve her geçen gün artmaktadır.
- Katı atıklar/Deniz Çöpleri her canlıyı, her ,insanı direkt yada dolaylı olarak etkiler (ekosisteme zarar vererek, canlılara direkt zarar vererek yada canlılar tarafından besin zannedilerek tüketilmek sureti ile)
- Çözüm, bireyden topluma, toplumdaki devlete ve devletten devletlere tüm insanlığın ve ülkelerin ortak hareket etmesi ile mümkündür.

Common borders. Common solutions.

”BSB 785 LitOUTer”

Karadeniz Ekosisteminin Koruması için Toplumsal Farkındalığın Artırılması ve Deniz Çöplerinin Azaltılması Projesi

(Raising Public Awareness and Reducing Marine Litter for Protection of the Black Sea Ecosystem)

Proje Yürütücüsü: Doç. Dr. Coşkun ERÜZ
Türkiye Koordinatörü: Prof. Dr. Fatma TELLİ KARAKOÇ

İletişim: C.ERÜZ: 533 3105849, coskuneruz@gmail.com F. T. KARAKOÇ: 505 2512606, ftellikarakoc@gmail.com

Proje web sayfası: <https://litouterproject.eu/project/> facebook: litouterprojecteu